

СУЧАСНИЙ СТАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ВОЄННИЙ ЧАС

Людмила Майборода,
науковий співробітник лабораторії
дистанційного професійного навчання
Інституту професійної освіти НАПН України, м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-4869-7786>

Анотація. Самостійна робота майбутніх кваліфікованих робітників є невід'ємною складовою змішаного навчання. В умовах інформаційного суспільства, самостійна робота є багатомірним педагогічним явищем, яке не лише є методом або засобом навчання, а й на рівні з урочною (аудиторною) є однією з форм навчальної діяльності здобувачів освіти, а у часи обмеженого доступу до очного відвідування навчального закладу стає основним засобом оволодіння навчальним теоретичним матеріалом. У статті автор розглядає визначення поняття «самостійна робота» у вітчизняній педагогічній науці, висвітлює результати опитування педагогічних працівників щодо організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання.

Ключові слова: самостійна робота, змішане навчання, майбутні кваліфіковані робітники.

THE CURRENT STATE OF INDEPENDENT WORK OF FUTURE QUALIFIED WORKERS IN THE CONDITIONS OF MIXED EDUCATION IN WARTIME

Lyudmila Maiboroda,
laboratory researcher
distance professional training
Institute of Professional Education of the National Academy of Sciences of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

Abstract. Independent work of future skilled workers is an integral part of blended learning. In the conditions of the information society, independent work is a multidimensional pedagogical phenomenon, which is not only a method or a means of learning, but is also one of the forms of educational activity of students on a level with classroom (auditory) education, and in times of limited access to face-to-face attendance at an educational institution, it becomes the main means of mastering educational theoretical material.

Keywords: independent work, blended learning, future skilled workers.

У педагогіці не існує однозначного визначення самостійної роботи здобувачів освіти. Її розглядають як форму організації навчального процесу, метод навчання, засіб залучення до самостійної пізнавальної діяльності, вид навчальної діяльності. Так, в українському педагогічному енциклопедичному словнику (Гончаренко, 1997) під самостійною навчальною роботою

розуміється різні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності здобувачів освіти, що здійснюється на навчальних заняттях або дома за завданнями та під керівництвом викладача й без його безпосередньої участі. В енциклопедії освіти В. Лозова (2008) визначає самостійну роботу як діяльність індивіда, що здійснюється ним без сторонньої участі, а самостійну навчальну роботу як специфічну форму навчальної діяльності, що виконується в аудиторних, позааудиторних заняттях або вдома під безпосереднім або опосередкованим, керівництвом педагога, який передбачає конкретну мету, завдання, способи і методи її організації та сприяє формуванню самостійності як риси особистості.

Отже, самостійна навчальна робота сприяє не лише формуванню теоретичних і прикладних знань, практичних умінь і навичок, а й розвитку мислення, пізнавального інтересу, мовлення, самостійності, здатності брати на себе відповідальність, самостійно вирішувати професійні завдання тощо. Правильно організована самостійна робота педагогічними працівниками та самостійність майбутніх кваліфікованих робітників у навчанні є запорукою оволодіння професійними знаннями, вміннями й навичками.

З метою визначення сучасного стану та особливостей організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (далі П(ПТ)О) в умовах змішаного навчання, у другій половині 2022 р. лабораторією дистанційного професійного навчання Інституту професійної освіти НАПН України було проведено он-лайн опитування, в якому взяли участь понад трьох тисяч педагогічних працівників.

Організацію самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання педагогічні працівники вбачають у:

- проведенні підготовчої/роз'яснювальної роботи із здобувачами (61%);
- завчасному складанні планів і програм самостійної роботи (60%);
- постійному контролю самостійної роботи здобувачів (49,6%);
- підготовці методичних рекомендації з самостійної роботи (30%);
- здійсненні організації безпосередньо підчас змішаного навчання (28,9 %);
- визначенні готовності учнів до самостійної роботи (27,2 %) (рис. 1).

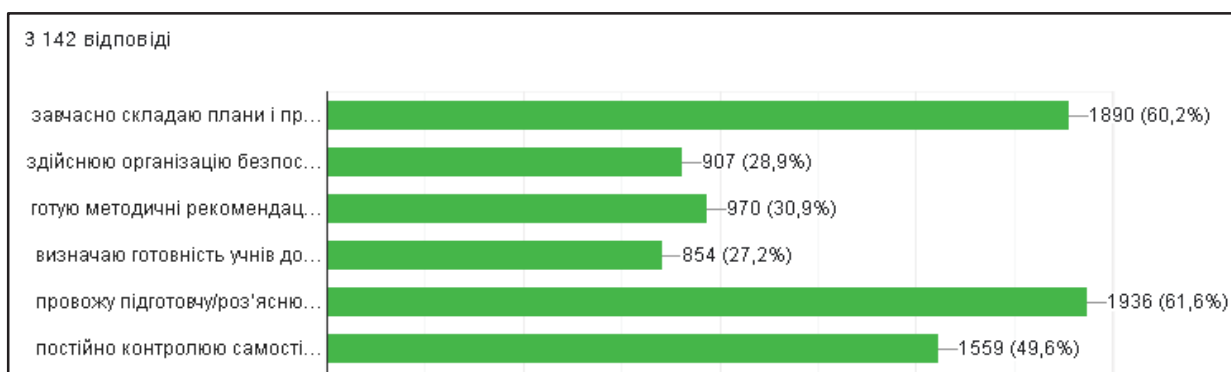

Рис. 1. Заходи з організації педагогічними працівниками самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання

За популярністю застосування організаційних форм самостійної роботи педагогічні працівники закладів П(ПТ)О відмітили, в першу чергу, індивідуальну форму самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання (81,1%), на другому місці – групову (55%), на третьому – фронтальну (25 %), останнє – парна форма (11,2%) (рис. 2).

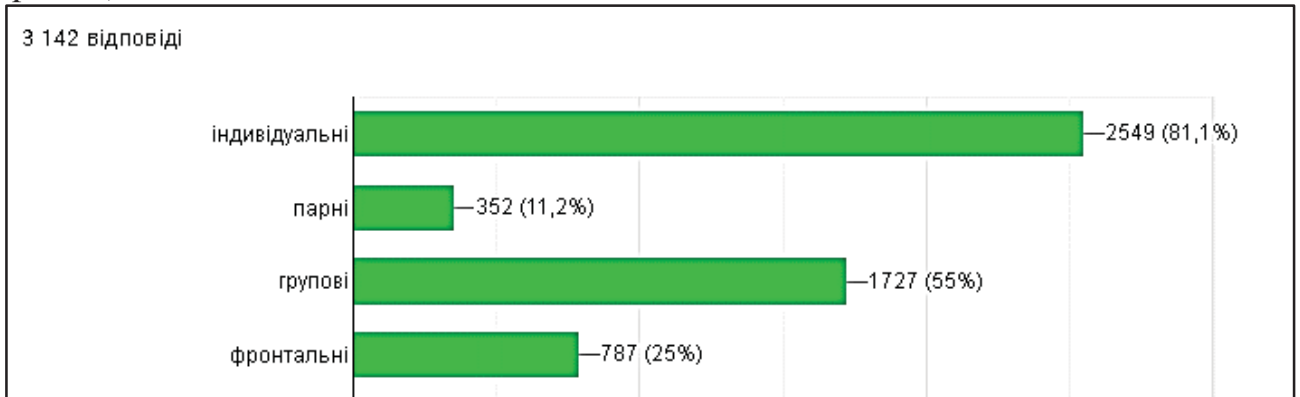

Рис. 2. Застосування педагогічними працівниками закладів П(ПТ)О організаційних форм самостійної роботи в умовах змішаного навчання

Популярними видами самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання в закладах П(ПТ)О педагогічні працівники відмічають: 76% опитаних – виконання вправ, практичних завдань, спостереження, аналіз тощо; 74% опитаних – виконання тестів, перевірочних, контрольних робіт тощо; 73,7% – робота з текстом (опрацювання теоретичного матеріалу, конспектування тощо), 26,5% – підготовка доповідей, рефератів тощо; виконання проектів – 23,9%; виконання творчих робіт – 23,2 %; групових завдань – 17,8%, дипломних робіт – 9,9 % (рис. 3).

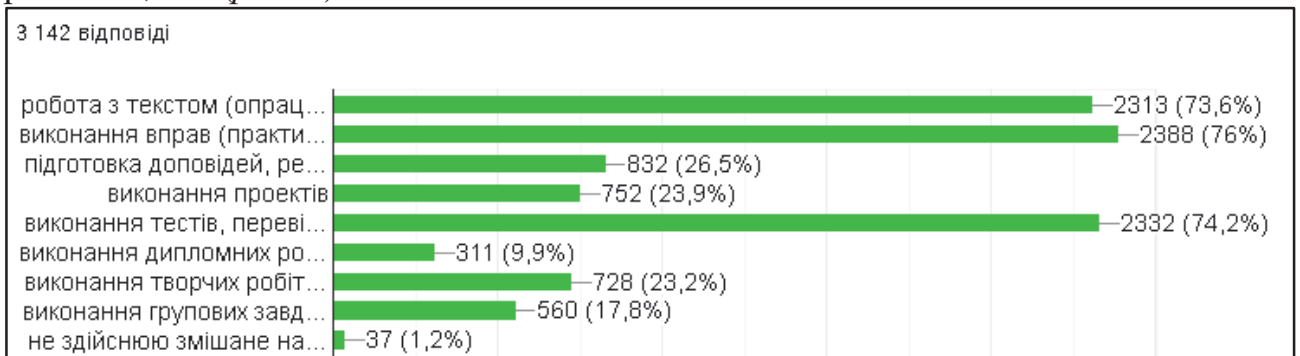

Рис. 3. Види самостійних робіт, що виконуються майбутніми кваліфікованими робітниками в умовах змішаного навчання

Серед труднощів, що виникають у майбутніх кваліфікованих робітників при виконанні самостійних робіт в умовах змішаного навчання, педагогічні працівники відмічають:

- відсутність бажання самостійно працювати (56,2%);
- відсутність технічних засобів (51%);
- не вміють планувати роботу, час (45,5%);

- не можуть самоорганізуватись (42,9%);
- не можуть самостійно виконати завдання (20,5%);
- не знають, з чого почати (9,6 %);
- не мають труднощів 2,9% (рис.4).

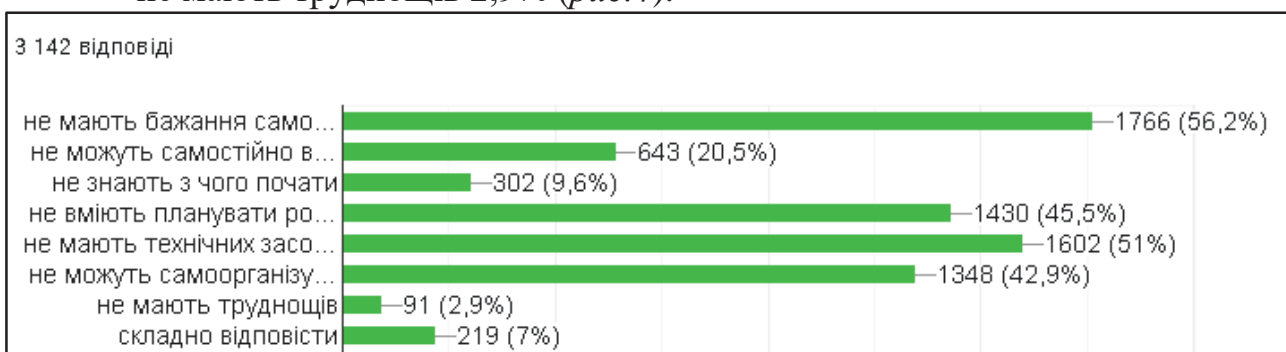

Рис. 4. Перелік труднощів при виконанні самостійних робіт майбутніми кваліфікованими робітниками в умовах змішаного навчання

Отже, підсумовуючи результати опитування, можна відмітити, що педагогічні працівники закладів П(ПТ)О володіють загальними підходами щодо організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання. У 30 % педагогічних працівників можна відмітити цілісний підхід до організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників, використовують різні організаційні форми, види і методи самостійної роботи, здійснюють підготовку методичних рекомендації з самостійної роботи, визначають готовність учнів до самостійної роботи, використовують проектні й творчі самостійні роботи тощо. Біля 50 % педагогічних працівників обмежуються дотриманням формальної організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників, використовують одноманітні форми і види самостійної роботи. Біля 20 % педагогічних працівників спостерігається ситуаційний підхід до організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання. Також зазначені педагогічними працівниками труднощі, що виникають у майбутніх кваліфікованих робітників під час виконання самостійних робіт, зокрема: відсутність бажання самостійно працювати, невміння планувати роботу й час, самоорганізовуватись тощо, свідчить про відсутність системного підходу до організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання.

Зазначене вище зумовлює потребу в нашому подальшому дослідженні й розробці методики самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання.

Список посилань

- Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. Либідь.
- Лозова, В. І. (2008). Самостійна робота. In Кремень, В.Г., ред. *Енциклопедія освіти*, Юрінком Інтер.